

Wieder Ernő

Így néztem ki én, 1948-ban, ilyen hajam volt, mint egy paróka. De az is lehet, hogy ez egy korábbi kép, ami 1948-ban fel lett újítva. A fénykép Munkácson készült. 1940 szeptemberében átmentem a határon, átszöktem a Szovjetunióba. A határon egyből letartóztattak. Utána börtönből börtönbe vittek. Határátlépésért három évre ítélték. 1941 áprilisában Sztarobelszkben voltam, ott bevagoníroztak minket, és elvittek az Urál felé. Aztán ott építettük a vasútvonalat Pecsorától Vorkutáig. Amikor 1943-ban befejeződött a három év, amire elítéltek, kihívtak, és azt mondták,

hogy mivel Magyarország háborús viszonyban van a Szovjetunióval, nem engedünk ki. Bizonytalan időre elhalasztjuk a szabadlábba helyezéset. Valóban, három év helyett hatot voltam ott. Fiatal voltam, valahogy kibírtam, és hazajöttem. 1946 decemberében jöttem haza Munkácsra. 1947 elején segédmunkás lettem az Univermag nevezetű kereskedelmi cégnél, ami akkor létesült. Volt ott egy raktárnok, a munkácsi zsidó Kohn Sándor, ő bevett engem. Milyen munkát adsz neked? Kellenek nekem segédmunkások. Pakolni fel, le, árut cipelni. Jó, rendben! Dolgoztam mint segédmunkás, kocsikat, vagonokat kellett kipakolni, bepakolni. Mikor jöttek a vagonok áruval, ki kell tölteni bizonyos vasúti papírokat, és ez neki nehezen ment. Nekem könnyebben ment, mert én már hat éve voltam Oroszországban. Tudtam írni, tudtam olvasni, Oroszországban megtanultam. Többé-kevésbé beszélni is megtanultam, habár az akcentusom még a mai napig sem tiszta, egy valódi orosz észreveszi. Aztán egyszer eljött az ungvári igazgató, és látja, hogy én ezt flottul csinálom, azonnal kinevezett raktárnokhelyettesnek. Így kezdtem el lassacskán dolgozni. 1949-ben megnősültem. Sajnos az első feleségem már rég meghalt. A leánykori neve Hartmann Éva volt. Éva eredetileg beregszászi zsidó lány volt, 1930-ban született. A családja egy rendes beregszászi család volt, szeszgyárosok voltak, szeszfőzdéjük volt Beregszászon. A szülei elpusztultak a holokauszt alatt. Évának nem volt iskolai végzettsége, csak elemi iskolát járt, aztán a szovjet éra alatt kezdett tanulni, de nem fejezte be. Amikor megismerkedtünk, Ungváron lakott, mert a nővére, Aliz férjhez ment Ungvárra, és elvitte oda a hűgát is. Voltak itt ismerőseim, akikkel barátkoztak, és összehoztak minket. Szép, csinos lány volt. Volt zsidó esküvőnk 1949-ben Évával, lehetett tartani, nem zavarták. Egy kis rabbiféle esketett össze minket.